

فصلنامه علمی - پژوهشی تحقیقات مدیریت آموزشی

سال سیزدهم، شماره اول، پاییز ۱۴۰۰ (پیاپی ۴۹)

رابطه بین سواد چندرسانه‌ای با توسعه حرفه‌ای معلمان و مدیران ناحیه یک آموزش و

پرورش شهر ساری

طه نصیری سعیدآبادی^۱

چکیده

هدف این مقاله رابطه بین سواد چندرسانه‌ای با توسعه حرفه‌ای مدیران و معلمان ناحیه یک آموزش-پرورش شهر ساری بوده است. این مقاله از نظر هدف کاربردی، روش گردآوری اطلاعات میدانی و از نظر روش اجرا توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه مدیران و معلمان ناحیه یک آموزش و پرورش شهر ساری در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ به تعداد ۶۵۰ نفر بودند، که با استفاده از جدول کرجسی و مورگان و روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای نسبی ۲۴۲ نفر به‌عنوان حجم نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه‌های استاندارد سواد چندرسانه‌ای فلسفی (۱۳۹۳)، توسعه حرفه‌ای نوا (۲۰۰۸) بود. روایی این پرسشنامه‌ها توسط متخصصان مورد تأیید قرار گرفت، پایایی از طریق ضریب آلفای کرونباخ (سواد چندرسانه‌ای برابر ۰/۷۹، توسعه حرفه‌ای برابر ۰/۸۸) محاسبه گردید. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز از بخش توصیفی (فراوانی، درصد و نمودار ستونی) و استنباطی (کولموگروف اسمیرنوف، ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون گام‌به‌گام) با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS۲۲ استفاده شد. نتایج نشان داد که بین سواد چندرسانه‌ای با توسعه حرفه‌ای مدیران و معلمان ناحیه یک آموزش و پرورش شهر ساری رابطه وجود دارد. هم‌چنین نتایج نشان داد که مولفه‌های سواد چندرسانه‌ای با توسعه حرفه‌ای مدیران و معلمان رابطه دارد.

واژگان کلیدی: سواد چندرسانه‌ای، توسعه حرفه‌ای، مدیران، معلمان

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزش دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری

مقدمه

در دنیای رسانه‌ای شده امروز، که در آن رسانه نه خیر مطلق است نه شر مطلق، سواد رسانه‌ای بهترین مأمونی است که با تکیه بر آن می‌توان از اثرات منفی و مخرب رسانه‌ها در امان ماند و از محاسن و فواید آن بهره برد. صاحب‌نظران ارتباطات و رسانه، سواد چندرسانه‌ای^۱ را به عنوان، مهارت و توانایی ضروری برای زیستن در عصر حاضر که عصر ارتباطات و اطلاعات نام گرفته مطرح می‌کنند (حسینی‌پاکدهی و شبیری، ۱۳۹۶).

توسعه حرفه‌ای^۲ زمانی ظهور یافت که جامعه تغییرات فوری در مدارس عمومی را طلب می‌کرد. از مدارس در برابر افزایش پیچیدگی‌های جامعه انتظار می‌رفت تا خدمات بیشتری را که قبلاً برعهده خانه یا جامعه پیرامونی بود ارائه دهند امروزه مدیران و معلمان باید به‌طور مداوم مهارت‌ها و دانش‌های خود را به‌روز کنند و از استراتژی‌های جدید آموزشی آگاهی داشته و آن‌ها را توسعه دهند (محمدپور بلترک و همکاران، ۱۳۹۶).

از این رو، مقاله حاضر به شناخت میزان رابطه بین سواد چندرسانه‌ای با توسعه حرفه‌ای مدیران ناحیه یک آموزش و پرورش شهر ساری، می‌پردازد. در مجموع در این مقاله مباحثی مانند: بیان مسأله، اهمیت و ضرورت مقاله، اهداف و متغیرهای مقاله، فرضیه‌های مقاله و سرانجام تعاریف مفاهیم و اصطلاحات بصورت مفهومی (نظری) و عملیاتی طراحی، روش‌ها و یافته‌ها ارائه گردیده است که به آن‌ها پرداخته خواهد شد.

بیان مسأله

امروزه رسانه‌ها یکی از اجزای اصلی زندگی به‌شمار می‌روند و همگام با آموزش‌های رسمی در تکمیل مهارت‌ها و دانستنی‌های گوناگون مردم نقش اساسی دارند. زمانی که در بزرگراه‌های اطلاعاتی حرکت می‌کنید، سواد رسانه‌ای می‌تواند به شما بگوید که چه مقدار از وقتتان را در چه سایت‌هایی، چه رسانه‌هایی با چه گرایشی بگذارید. بنابراین، کسانی که از سواد رسانه‌ای بهره‌مند هستند قادر خواهند بود با نگاهی انتقادی، تحلیلی، پژوهشی و مطالعاتی برنامه‌ها را دنبال کنند، چرا

^۱ - Multimedia literacy

^۲ - Professional development

رابطه بین سواد چندرسانه‌ای با توسعه حرفه‌ای معلمان و مدیران ناحیه یک آموزش و پرورش شهر ساری ۳۹ □

که رسانه‌ها منابع کسب اطلاعات ما از دنیای پیرامون هستند. داشتن سواد رسانه‌ای شرایطی را فراهم می‌کند تا انسان به صورت انتقادی پیام‌ها را تحلیل کند و بتواند هدف و دیدگاه پیام و فرستنده آن را بشناسد (بنی‌هاشم و همکاران، ۱۳۹۶).

سواد چندرسانه‌ای عبارتی بود که مک‌لوهان^۱ برای مهارت و توانایی‌های مورد نیاز شهروندان دهکده جهانی انتخاب کرد و البته بسیاری از متخصصان ارتباطات نیز، از او تبعیت کرده و این سواد جدید مورد نیاز شهروندان عصر ارتباطات و اطلاعات را «سواد رسانه‌ای» می‌نامند. که هدف سواد چندرسانه‌ای این است که به مردم کمک کند تا به جای آنکه مصرف‌کنندگانی فرهیخته برای رسانه‌ها باشند، به شهروندانی فرهیخته در جامعه. اطلاعاتی، که انواع رسانه‌ها، قلب تپنده آن هستند تبدیل شوند. «تک‌تک افراد نمی‌توانند بر روی آنچه که رسانه‌ها عرضه می‌کنند کنترل زیادی داشته باشند اما می‌توانند روش‌های کنترل به شیوه برنامه‌ریزی ذهنی را بیاموزند. بنابراین هدف سواد رسانه‌ای این است که به مردم نشان دهد چگونه کنترل را از رسانه‌ها به سمت خود معطوف کنند (حسینی-پاکدهی و شبیری، ۱۳۹۶). برای آن که مخاطبان اختیار و کنترل خود را به دست رسانه‌ها نسپارند باید سطح دانش و آگاهی خود را به سطوح بالاتر افزایش دهند و در نهایت دست به تولید علم بزنند و در واقع یادگیری معناداری داشته باشند و بتوانند روابط حاکم میان اجزا و عناصر پیام را درک کنند؛ زیرا محصول یادگیری مهم نیست بلکه فرایند یادگیری یعنی همان نکته‌ای که سواد رسانه‌ای به آن تأکید دارد (نیازی و همکاران، ۱۳۹۵).

توسعه حرفه‌ای که نقش پررنگی در بروز خلاقیت‌ها و نوآوری‌های شغلی دارد در زمینه‌های مختلف بصورت متفاوتی تعریف می‌شود. به عنوان مثال، توسعه حرفه‌ای در دنیای تجارت طراحی برنامه‌هایی برای کمک به سازمان‌ها به منظور افزایش اثربخشی و بهره‌وری نیروی کار معنا می‌دهد. در آموزش و پرورش توسعه حرفه‌ای به فرایندها و فعالیت‌های طراحی شده به منظور ارتقا دانش، مهارت و نگرش‌های حرفه‌ای آموزش‌دهندگان اشاره دارد؛ به طوری که این امر به نوبه خود بهبود یادگیری دانش‌آموزان را در پی خواهد داشت. ضمناً برنامه‌های توسعه حرفه‌ای باید با زمینه کاری مدیران و معلمان مرتبط باشد و بسر ارائه شیوه‌های جدید را فراهم کند (میرکمالی و همکاران، ۱۳۹۴).

۴۰ □ فصلنامه علمی - پژوهشی تحقیقات مدیریت آموزشی - سال سیزدهم، شماره اول، پاییز ۱۴۰۰

بخش‌های آموزشی نیز از این قاعده مستثنی نبوده و باید برای توسعه حرفه‌ای کارکنان خود برنامه‌ریزی کنند. در همین راستا در طی دهه‌های گذشته موضوع توسعه حرفه‌ای کارکنان توجه بسیاری از محققان را به خود جلب کرده است. توسعه حرفه‌ای کارکنان فرآیند مداومی است که به بهبود عملکرد کارکنان در زمینه استانداردهای آموزشی و شهروندی برای تمامی کارکنان است که ظرفیت تمامی کارکنان را در راستای یادگیری مادام‌العمر افزایش می‌دهد (صفاری زنجانی و همکاران، ۱۳۹۶).

یکی از مهم‌ترین شاخصه‌های سواد چندرسانه‌ای و توسعه حرفه‌ای است. سرزندگی به‌عنوان حسی آشنا معرفی شده است که در نتیجه برخورداری از انگیزش درونی و گرایش به شکوفایی استعدادها و خویشتن‌آفرینی ایجاد می‌شود و هرگونه کنترل شدید یا اجبار به انجام کاری از میزان ارزی فرد می‌کاهد. احساساً سرزندگی از هر دو عامل جسمانی و روانی تأثیر می‌پذیرد و از نظر میزان فعالیت و تأثیر آن در زندگی فردی و نیز از نظر نوع انگیزش، با شادکامی متفاوت است (باروچ و همکاران، ۲۰۱۴).

تعاریف مفهومی

سواد چندرسانه‌ای مجموعه دیدگاه‌ها و مهارت‌ها درباره کنترل مخاطب بر خود به‌هنگام مواجهه با رسانه است. به بیان دیگر سواد رسانه‌ای تفسیر آگاهانه فرد از مفاهیم پیام‌های رسانه‌ای است (فلسفی، ۱۳۹۳).

تعریف توسعه حرفه‌ای: مجموعه‌ای از فعالیت‌هایی که دانش و مهارت‌های کارکنان را در شغل حرفه‌ای خود بهبود می‌بخشد، می‌دانند (خسروی و پورشافی، ۱۳۹۶).

تعاریف عملیاتی

سواد چندرسانه‌ای: در این پژوهش منظور مجموع نمراتی است که آزمودنی از پاسخ به سوال‌های ۲۰-۱ پرسشنامه فلسفی (۱۳۹۳) کسب می‌کند.

توسعه حرفه‌ای: در این پژوهش منظور مجموع نمراتی است که آزمودنی از پاسخ به سوال‌های ۳۰-۱ پرسشنامه نوا (۲۰۰۸) کسب می‌کند.

اهمیت و ضرورت پژوهش

رابطه بین سواد چندرسانه‌ای با توسعه حرفه‌ای معلمان و مدیران ناحیه یک آموزش و پرورش شهر ساری ۴۱ □

در دنیای معاصر رسانه‌ها دارای گونه‌ها و پیچیدگی فراوانی هستند. شناخت و ادراک انسان از اتفاقات و رویدادهای اطراف خود روزبه‌روز اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. افراد مختلف ممکن است از یک اتفاق واحد، برداشت و نگرش‌های مختلفی داشته باشند زیرا سطح تجربیات و آگاهی افراد متفاوت است و رسانه‌ها نیز این عوامل را از دیدگاه‌های گوناگون بررسی می‌کنند، بنابراین حافظه مخاطبان پیوسته مطلبی را جایگزین مطلب قبلی می‌کند. از آنجا که رسانه‌ها عرضه‌کننده اطلاعات و منابع بی‌شماری هستند که قدرت بالایی در شکل‌دهی و انتقال ارزش‌ها در جامعه دارند، پس از افزایش میزان استفاده از رسانه‌ها بدون برخورد آگاهانه با آن‌ها می‌تواند ما را از حالت مشارکت‌کننده فعال به بیننده منفعل و غیر پویا در مقابل پیام‌های رسانه‌ها درآورد (نیازی و همکاران، ۱۳۹۵).

توسعه حرفه‌ای به مربیان کمک می‌کند تا دانش و مهارت‌های لازم برای شروع آموزشگری را کسب کنند. توسعه حرفه‌ای اطمینان می‌دهد که کارکنان مؤسسه آموزشی دانش، مهارت‌ها، اختیار و صلاحیت لازم را کسب کرده‌اند و آمادگی دارند که به فراگیران آموزش دهند. گفتنی است که توسعه حرفه‌ای به جنبه کاری و عمر حرفه‌ای فرد معطوف است و یکی از مؤلفه‌های یادگیری مادام‌العمر محسوب می‌شود. به لحاظ کارکردی، توسعه حرفه‌ای تمام برنامه‌های طراحی شده‌ای را دربردارد که با غایت بهبود مهارت و دانش مدیران و معلمان و در نتیجه، افزایش عملکرد آن‌ها سامان می‌یابد (امیری و همکاران، ۱۳۹۷).

نظر به اهمیت رابطه بین سواد چندرسانه‌ای با توسعه حرفه‌ای معلمان و مدیران ناحیه یک آموزش و پرورش شهر ساری، و با توجه به این‌که تاکنون پژوهشی در این خصوص انجام نشده است لزوم انجام این پژوهش ضروری می‌نمود، از نتایج آتی پژوهش، شناسایی میزان رابطه بین سواد چندرسانه‌ای با توسعه حرفه‌ای معلمان و مدیران ناحیه یک آموزش و پرورش شهر ساری است. از نتایج آتی پژوهش، ارائه راه‌کارها و رهنمودها به مسولان و دست‌اندرکاران، جهت تقویت و توسعه میزان سواد چندرسانه‌ای با توسعه حرفه‌ای معلمان و پوشش نقاط ضعف آن‌ها، می‌توان نام برد. از این رو، نتایج پژوهش می‌تواند بصورت کاربردی مورد استفاده تمام مدیران و معلمان مراکز آموزشی، کلیه سازمان‌ها و موسسات دولتی و غیردولتی زیر نظر آموزش و پرورش، پژوهشگران جوان و دانشجویان جهت انجام کار مقاله‌ای و سایر علاقمندان به این حوزه پژوهشی قرار گیرد.

روش تحقیق

این مقاله از نظر هدف کاربردی، از لحاظ شیوه گردآوری اطلاعات میدانی، از نظر شیوه اجرا توصیفی از نوع همبستگی است. چرا که این مقاله به رابطه بین سواد چندرسانه‌ای با توسعه حرفه‌ای مدیران و معلمان ناحیه یک آموزش و پرورش شهر ساری می‌پردازد. یافته‌ها

جامعه آماری این مقاله کلیه مدیران و معلمان ناحیه یک آموزش و پرورش شهر ساری در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ به تعداد ۶۵۰ نفر می‌باشد. جدول ۱-۳، فراوانی و درصد فراوانی جامعه آماری را به تفکیک جنسیت، نشان می‌دهد:

جدول ۱-۱: فراوانی و درصد فراوانی جامعه آماری به تفکیک جنسیت

ردیف	جنسیت	فراوانی	درصد
۱	زن	۲۴۹	۳۸.۴
۲	مرد	۴۰۱	۶۱.۶
مجموع		۶۵۰	۱۰۰

حجم نمونه و روش نمونه‌گیری

در این مقاله جهت انتخاب حجم نمونه به جدول کرجسی و مورگان مراجعه و بر این اساس حجم نمونه برابر ۲۴۲ نفر محاسبه شد. همچنین، جهت مراجعه به واحدهای نمونه از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای نسبی (بر حسب جنسیت) استفاده شد. بنابراین هر دوره را به عنوان یک طبقه در نظر گرفته و متناسب با حجم جامعه هر دوره، حجم هر طبقه به شرح جدول برآورد گردید:

جدول ۱-۲: فراوانی و درصد فراوانی نمونه آماری

ردیف	جنسیت	حجم جامعه	حجم نمونه	درصد
۱	زن	۲۴۹	۹۳	۳۸.۴
۲	مرد	۴۰۱	۱۴۹	۶۱.۶
مجموع		۶۵۰	۲۴۲	۱۰۰

روش گردآوری اطلاعات

در این مقاله برای جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز از دو روش زیر استفاده شد: روش کتابخانه‌ای: در این روش، به منظور جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز جهت تدوین طرح مقاله و ادبیات مقاله با استفاده از مطالعات منابع موجود در ارتباط با موضوع مورد مقاله، اطلاعات از طریق مطالعه کتب، نشریات، پایگاه‌های اطلاع رسانی و منابع اینترنتی جمع‌آوری و پس از انتخاب منابع نسبت به تهیه، فیش‌برداری و ترجمه متون خارجی اقدام گردید.

روش میدانی: در این روش پرسشنامه‌های مقاله به تعداد مورد نیاز برای تجزیه و تحلیل آماری به تفکیک جنسیت، توزیع و جمع‌آوری گردید. پس از اجرای پرسشنامه‌ها در بین افراد منتخب جامعه آماری، مجموع داده‌های خام جمع‌آوری شده به کامپیوتر وارد و از طریق نرم‌افزار آماری $Spss^{22}$ مورد تحلیل قرار گرفت.

ابزار گردآوری اطلاعات

پرسشنامه استاندارد سواد چندرسانه‌ای: این پرسشنامه توسط فلسفی در سال ۱۳۹۳ ساخته شد که دارای ۲۰ سوال در ۵ مولفه (درک محتوای پیام‌های رسانه‌ای، آگاهی از اهداف پنهان پیام‌های رسانه‌ای، گزینش آگاهانه پیام‌های رسانه‌ای، نگاه انتقادی به پیام‌های رسانه‌ای، تجزیه و تحلیل پیام‌های رسانه‌ای) است. سوالات پرسشنامه بر اساس طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت (خیلی کم تا خیلی زیاد) طراحی شده است. روایی و پایایی در مقاله فلسفی تایید شد که پایایی با استفاده از آزمون ضریب آلفای کرونباخ بالای ۷۰ صدم گزارش شد.

پرسشنامه استاندارد توسعه حرفه‌ای: این پرسشنامه توسط نوا در سال (۲۰۰۸) طراحی و اعتباریابی شده است، این پرسشنامه شامل ۳۰ گویه بسته پاسخ که شش بعد (موارد آموزش، کار تیمی، مهارت سازمانی، توسعه مسیر شغلی، توسعه روابط بین فردی، ارتباطات) را مورد سنجش قرار می‌دهد. پرسشنامه براساس طیف پنج‌درجه‌ای لیکرت (خیلی کم تا خیلی زیاد) نمره گذاری شده است، روایی و پایایی توسط بازی (۱۳۹۴) اعتباریابی و تایید شده است. که پایایی با استفاده از آزمون ضریب آلفای کرونباخ بالای ۰/۸۵ صدم گزارش شد.

روایی

روایی عبارت است از درجه‌ای که آزمون یا اندازه‌گیری به مقدار واقعی نزدیک است. روایی یک آزمون یا وسیله اندازه‌گیری به‌روش‌های مختلفی قابل ارزیابی است. روایی همانند پایایی به وسیله ضریب همبستگی بیان می‌شود (محمدیگی و همکاران، ۱۳۹۳). در این مقاله به منظور تعیین روایی صوری و محتوایی پرسشنامه، چند نسخه از آن در اختیار چند تن از کارشناسان و متخصصان از جمله استاد راهنما قرار گرفت که پس از دریافت نظرات و انجام اصلاحات لازم، روایی صوری و محتوایی آن با نظر متخصصان تایید شد.

پایایی

یک معیار یا آزمون خود بایستی دارای پایایی باشد. پایایی عبارت است از درجه توافق دو اندازه‌گیری مستقل و جدا از هم از یک چیز. این توافق معمولاً به صورت ضریب همبستگی بین آن دو اندازه‌گیری می‌شود (محمدیگی و همکاران، ۱۳۹۳). با توجه به اینکه پرسشنامه‌ها استاندارد هستند و پایایی بارها در مقاله‌های مختلف تایید شد لذا بر حصول اطمینان بیشتر در این مقاله، تعداد ۳۰ پرسشنامه در اختیار جمعی از مدیران و معلمان قرار گرفت که پس از تکمیل پرسشنامه‌ها، به روش همسانی درونی و با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ، پایایی پرسشنامه‌های سواد چندرسانه‌ای برابر ۰/۷۹، توسعه حرفه‌ای برابر ۰/۸۸ محاسبه شد که نشان داد پرسشنامه‌ها از پایایی مناسب و مطلوبی برخوردار هستند.

پایایی متغیرهای مقاله

ردیف	متغیرها	پایایی
۱	سواد چندرسانه‌ای	۰/۷۹
۲	توسعه حرفه‌ای	۰/۸۸

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

بعد از گردآوری داده‌ها، محقق باید داده‌های گردآوری شده را با استفاده از روش‌های آماری مناسب تحلیل کند. بعد از تحلیل داده‌ها محقق می‌تواند به سوالات و فرضیه‌های تحقیق پاسخ دهد. بنابراین، تجزیه و تحلیل داده‌ها، به‌عنوان یک فرایند علمی، یکی از مجموعه فعالیت‌های اساسی هر تحقیقی است. برای تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده روش‌های آماری مناسبی پیش‌بینی شده

است و کاربرد اصلی هر یک از آن‌ها نیز مشخص شده است (حسن‌زاده، ۱۳۹۱). پس از آنکه پرسشنامه‌ها برای کارکنان گروه نمونه اجرا شد. پاسخ‌های آنان به هر پرسش کدگذاری و برحسب مورد با روش آماری از آزمون‌های کولموگروف-اسمیرنوف، ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون با استفاده از نرم‌افزار Spss ۲۲ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

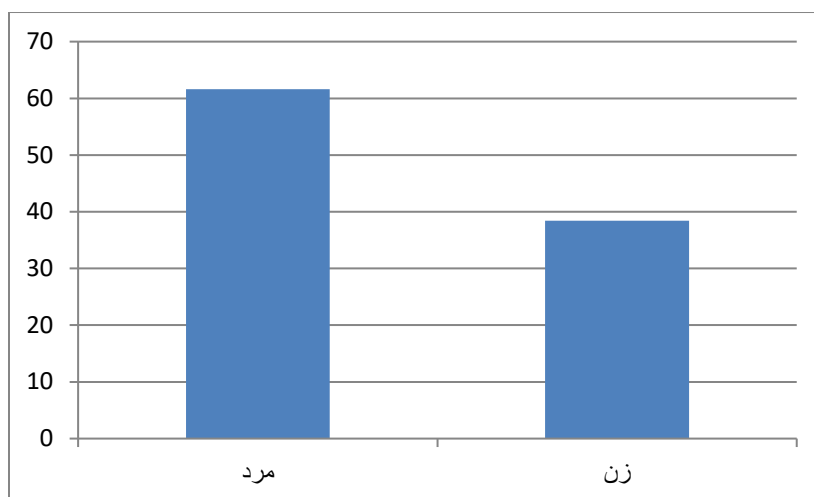
فرمول‌ها و روابط ریاضی

داده‌های جمع‌آوری شده اعداد و ارقامی بدون معنی می‌باشند که از آمار برای معنادار کردن آن‌ها به منظور تحقق اهداف مقاله‌ها کمک گرفته می‌شود. از این رو تجزیه و تحلیل داده‌ها جهت بررسی صحت و سقم فرضیه‌های مقاله و تعمیم اطلاعات حاصل از نمونه به جامعه آماری از اهمیت خاصی برخوردار است. بنابراین، تجزیه و تحلیل اطلاعات به‌عنوان بخشی از فرآیند روش مقاله علمی یکی از پایه‌های اصلی هر مطالعه و مقاله به‌شمار می‌رود که بوسیله آن کلیه فعالیت‌های مقاله‌ی تا رسیدن به یک نتیجه، کنترل و هدایت می‌شوند.

در مقاله حاضر با استفاده از بسته نرم‌افزاری Spss ۲۲ به‌منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات، داده‌های به دست آمده به دو طریق مورد ارزیابی قرار گرفتند: تجزیه و تحلیل توصیفی داده‌ها؛ جهت توصیف ویژگی‌های جمعیت شناختی آزمودنی‌ها از قبیل سن، سطح تحصیلات و سابقه کار و همچنین متغیرهای مقاله از شاخص‌های آمار توصیفی نظیر درصد فراوانی، میانگین و انحراف استاندارد استفاده شده است. تجزیه و تحلیل استنباطی داده‌ها؛ جهت تعمیم اطلاعات حاصل از نمونه به جامعه آماری و همچنین آزمون فرضیه‌های مقاله از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون گام‌به‌گام استفاده شد. تجزیه و تحلیل توصیفی داده‌ها بررسی جنسیت:

جدول ۲-۲: جدول توزیع فراوانی متغیر جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد فراوانی
مرد	۱۴۹	۶۱.۶
زن	۹۳	۳۸.۴
جمع کل	۲۴۲	۱۰۰

نمودار ۱-۱: متغیر جنسیت بر حسب درصد فراوانی

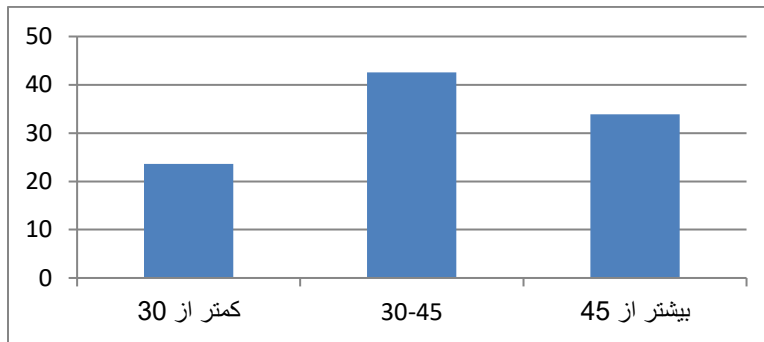
جدول فراوانی ۲-۲ و نمودار ستونی ۱-۱، فراوانی و درصد فراوانی جنسیت آزمودنی‌های مورد مطالعه در این مقاله را نشان می‌دهند. براین اساس، ۶۱٫۶ درصد آزمودنی‌ها مرد و ۳۸٫۴ درصد دیگر آنها زن می‌باشند. بنابراین، جنسیت اکثریت آزمودنی‌های مورد مطالعه در این مقاله مرد (۱۴۹ نفر معادل ۶۱٫۶ درصد) می‌باشد.

بررسی سن:

جدول ۲-۳: جدول توزیع فراوانی متغیر سن

درصد فراوانی	فراوانی	سن
۲۳٫۶	۵۸	کمتر از ۳۰
۴۲٫۶	۱۰۳	۳۰-۴۵
۳۳٫۹	۸۱	بیشتر از ۴۵
۱۰۰	۲۴۲	جمع کل

رابطه بین سواد چندرسانه‌ای با توسعه حرفه‌ای معلمان و مدیران ناحیه یک آموزش و پرورش شهر ساری ۴۷ □

نمودار ۱-۲: متغیر سن بر حسب درصد فراوانی

جدول فراوانی ۲-۳ و نمودار ستونی ۱-۲، فراوانی و درصد فراوانی سن آزمودنی‌های مورد مطالعه در این مقاله را نشان می‌دهند. براین اساس، ۲۳.۶ درصد کمتر از ۳۰ سال، ۴۲.۶ درصد بین ۳۰ تا ۴۵ سال و ۳۳.۹ درصد بیشتر از ۴۵ سال سن دارند. بنابراین، سن اکثریت آزمودنی‌های مورد مطالعه در این مقاله ۳۰ تا ۴۵ سال (۱۰۳ نفر معادل ۴۲.۶ درصد) است.
بررسی تحصیلات:

جدول ۲-۴: جدول توزیع فراوانی متغیر سطح تحصیلات

تحصیلات	فراوانی	درصد فراوانی
دیپلم	۸	۳.۳
کاردانی	۳۳	۱۳.۶
کارشناسی	۱۶۹	۶۹.۸
کارشناسی ارشد و بالاتر	۳۲	۱۳.۲
جمع کل	۲۱۴	۱۰۰

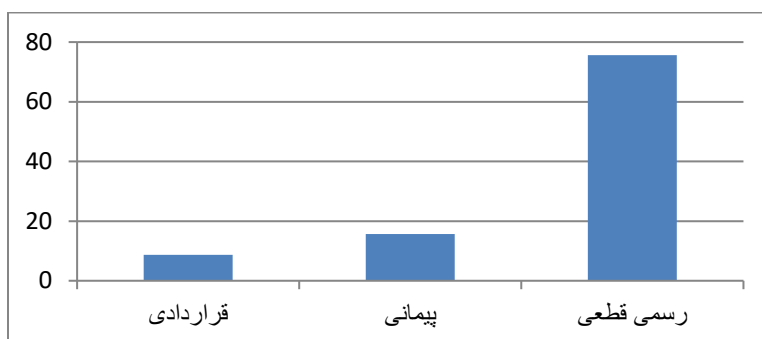

نمودار ۱-۳: متغیر سطح تحصیلات بر حسب درصد فراوانی

جدول فراوانی ۲-۴ و نمودار ستونی ۱-۳، فراوانی و درصد فراوانی سطح تحصیلات آزمودنی‌های مورد مطالعه در این مقاله را نشان می‌دهند. بر این اساس، ۳.۳ درصد دیپلم، ۱۳.۶ درصد کاردانی، ۶۹.۸ درصد کارشناسی و ۱۳.۲ درصد کارشناسی ارشد و بالاتر می‌باشند. بنابراین، سطح تحصیلات اکثریت آزمودنی‌های مورد مطالعه در این مقاله کارشناسی (۱۶۹ نفر معادل ۶۹.۸ درصد) می‌باشد. بررسی نوع استخدام:

جدول ۲-۵: جدول توزیع فراوانی متغیر نوع استخدام

انحراف استاندارد	درصد فراوانی	فراوانی	استخدام
۰.۶۳۴	۸.۷	۲۱	قراردادی
	۱۵.۷	۳۸	پیمانی
	۷۵.۶	۱۸۳	رسمی قطعی
	۱۰۰	۲۴۲	جمع کل

نمودار ۱-۴: متغیر نوع استخدام بر حسب درصد فراوانی

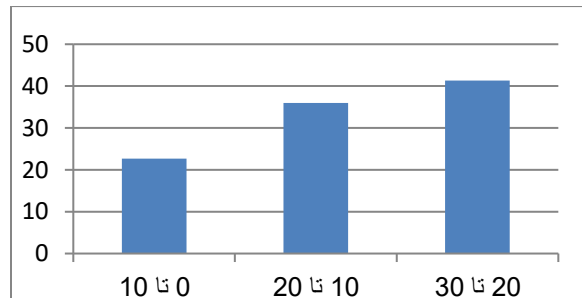
جدول فراوانی ۲-۵ و نمودار ستونی ۱-۴، فراوانی و درصد فراوانی نوع استخدام آزمودنی‌های مورد مطالعه در این مقاله را نشان می‌دهند. بر این اساس، ۸.۷ درصد قراردادی، ۱۵.۷ درصد استخدام پیمانی و ۷۵.۶ درصد استخدام رسمی قطعی می‌باشند. بنابراین، نوع استخدام اکثریت آزمودنی‌های مورد مطالعه در این مقاله رسمی قطعی (۱۸۳ نفر معادل ۷۵.۶ درصد) است.

رابطه بین سواد چندرسانه‌ای با توسعه حرفه‌ای معلمان و مدیران ناحیه یک آموزش و پرورش شهر ساری ۴۹ □

بررسی سابقه خدمت:

جدول ۶-۲: جدول توزیع فراوانی متغیر سابقه خدمت

سابقه خدمت	فراوانی	درصد فراوانی
کمتر از ۱۰ سال	۵۵	۲۲.۷
۱۰-۲۰	۸۷	۳۶.۰
بیشتر از ۲۰ سال	۱۰۰	۴۱.۳
جمع کل	۲۴۲	۱۰۰

نمودار ۵-۱: متغیر سابقه خدمت بر حسب درصد فراوانی

جدول فراوانی و نمودار ستونی، فراوانی و درصد فراوانی سابقه خدمت آزمودنی‌های مورد مطالعه در این مقاله را نشان می‌دهند. بر این اساس، ۲۲.۷ درصد کمتر از صفر تا ۱۰ سال، ۳۶ درصد ۱۰ تا ۲۰ سال و ۴۱.۳ درصد بیشتر از ۲۰ تا ۳۰ سال سابقه دارند. بنابراین، سابقه کار اکثریت آزمودنی‌های مورد مطالعه در این مقاله ۲۰ تا ۳۰ سال (۱۰۰ نفر معادل ۴۱.۳ درصد) می‌باشد.

تجزیه و تحلیل استنباطی داده‌ها

نرمال بودن داده‌ها

استفاده از آزمون کولموگوروف-اسمیرنوف (KS)، وجود توزیع‌های نرمال تست گردیده است.

فرضیه آماری عبارت است از:

H_0 : نرمال بودن متغیرهای مقاله

H_1 : نرمال نبودن متغیرهای مقاله

جدول ۱-۳: آزمون کولموگروف- اسمیرنوف جهت بررسی نرمال بودن متغیرهای مقاله

متغیر	آماره کولموگروف	سطح معنی داری
سواد چندرسانه‌ای	۰.۰۶۵	۰.۱۴۴
توسعه حرفه‌ای	۰.۱۵۴	۰.۱۶۶

در جدول ۱-۳، چون در سواد چندرسانه‌ای، توسعه حرفه‌ای و سرزندگی $\alpha = 0.05$ $\text{Sig.} = 0.000 <$ می‌باشد پس H_0 (نرمال بودن متغیرهای مقاله) رد نمی‌شود بنابراین از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده می‌شود.

یافته‌های مقاله

- جنسیت اکثریت پاسخ‌دهندگان، مرد (۶۱.۶ درصد) بود.
- سن اکثریت پاسخ‌دهندگان، ۳۰ تا ۴۵ سال (۴۲.۶ درصد) بود.
- سطح تحصیلات اکثریت پاسخ‌دهندگان، کارشناسی (۶۹.۸ درصد) بود.
- نوع استخدام اکثریت پاسخ‌دهندگان، رسمی قطعی (۷۵.۶ درصد) بود.
- سابقه کار اکثریت پاسخ‌دهندگان، بیشتر از ۲۰ سال (۴۱.۳ درصد) بود.

بحث و نتیجه‌گیری

مقاله حاضر با هدف رابطه بین سواد چندرسانه‌ای با توسعه حرفه‌ای مدیران و معلمان ناحیه یک آموزش و پرورش شهر ساری، انجام شد. براین اساس، اهداف ویژه عبارت بود از:

- تعیین رابطه بین درک محتوای پیام‌های رسانه‌ای با توسعه حرفه‌ای مدیران و معلمان.
- تعیین رابطه بین آگاهی از اهداف پنهان پیام‌های رسانه‌ای با توسعه حرفه‌ای مدیران و معلمان.
- تعیین رابطه بین گزینش آگاهانه پیام‌های رسانه‌ای با توسعه حرفه‌ای مدیران و معلمان.
- تعیین رابطه بین نگاه انتقادی به پیام‌های رسانه‌ای با توسعه حرفه‌ای مدیران و معلمان.

رابطه بین سواد چندرسانه‌ای با توسعه حرفه‌ای معلمان و مدیران ناحیه یک آموزش و پرورش شهر ساری ۵۱ □

- تعیین رابطه بین تجزیه و تحلیل پیام‌های رسانه‌ای با توسعه حرفه‌ای مدیران و معلمان.

این مقاله از نظر هدف کاربردی، روش گردآوری اطلاعات میدانی، ماهیت توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری شامل مدیران و معلمان ناحیه یک آموزش و پرورش شهر ساری در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ به تعداد ۶۵۰ نفر بود. در این مقاله تعداد نمونه مورد مطالعه براساس جدول کرجسی مورگان (۱۹۷۰) برابر با ۲۴۲ نفر محاسبه شد. هم‌چنین، برای انتخاب آزمودنی‌ها از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای نسبی (برحسب جنسیت) استفاده شد. برای گردآوری اطلاعات، از دو روش کتابخانه‌ای و میدانی استفاده شد. در روش کتابخانه‌ای نسبت به فیش‌برداری از کتب، مقالات، پایان‌نامه‌ها، نشریات داخلی و خارجی اقدام شد. هم‌چنین به منظور دستیابی به جدیدترین مقالات مرتبط با موضوع مقاله از شبکه اینترنت استفاده شد. در روش میدانی، پرسشنامه‌های مقاله در اختیار پاسخگویان قرار گرفت. در این مقاله، ابزار اندازه‌گیری داده‌ها، شامل پرسشنامه‌های استاندارد سواد چندرسانه‌ای فلسفی (۱۳۹۳)، بود، روایی پرسشنامه‌ها توسط متخصصان تایید شد و با محاسبه آلفای کرونباخ، پایایی پرسشنامه‌های سواد چندرسانه‌ای برابر ۰/۷۹، توسعه حرفه‌ای برابر ۰/۸۸ محاسبه شد که نشان داد پرسشنامه‌ها از پایایی نسبتاً بالایی برخوردار هستند. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده از روش‌های آمار توصیفی (محاسبه جداول فراوانی، درصد فراوانی و نمودار ستونی) و آمار استنباطی (آزمون‌های کولموگروف- اسمیرنوف، ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون گام‌به‌گام) از طریق برنامه نرم‌افزاری $Spss^{22}$ بود. یافته‌ها نشان داد که بین سواد چندرسانه‌ای با توسعه حرفه‌ای مدیران و معلمان ناحیه یک آموزش و پرورش شهر ساری رابطه دارد. نتیجه به دست آمده با نتایج مقاله‌های علی‌نیا و علی‌نیا (۱۳۹۹)، خوش‌زبان و همکاران (۱۳۹۹)، ابوالقاسمی و همکاران (۱۳۹۷)، رضوی و همکاران (۱۳۹۷)، گوس و همکاران (۲۰۲۰)، وورتلر و همکاران (۲۰۲۰)، کارملی (۲۰۱۸) و اوپ دن کامپ (۲۰۱۸) همخوانی دارد.

پیشنهادهای مبتنی بر تجارب نویسنده:

برگزاری کلاس‌های آموزشی برای تمامی مدیران و معلمان جهت آشنایی راه‌های توسعه حرفه‌ای. شناسایی مدیران و معلمان توانمند، مسیر سواد چندرسانه‌ای را در جهت توسعه حرفه‌ای. ایجاد روابط متقابل، تعامل و هماهنگی با سایر مدیران و معلمان توانمند.

منابع

- سعادت، رضوان و عابدی، محمدرضا. (۱۳۹۰). تأثیر شرکت در نشست‌های شغلی رشد- محور بر رضایت شغلی و سرزندگی کارکنان. فصلنامه مشاوره شغلی و سازمانی، دوره ۳، شماره ۸، صص: ۸۵-۱۰۹.
- سولبرگ، ت؛ هاپکینز، و؛ اومانسن، م و هالواری، ح. (۲۰۱۲). اثرات سه نوع آموزش در سلامتی در افراد مسن: یک دیدگاه تئوری خودکمیت. روان‌شناسی ورزشی و ورزش، دوره ۱۳، صص: ۴۰۷-۴۱۷.
- سیاه‌ریش، مهری. (۱۳۹۴) سواد رسانه‌ای چیست. قابل دسترسی در سایت <https://graphteam.ir>
- شکرخواه، یونس. (۱۳۹۵). سواد رسانه‌ای چیست؟. <https://farsi.khamenei.ir/others-note?id=۹۰۰۳>
- صفاری زنجانی، ناصر؛ کاظم‌زاده بی‌طالی، هدی؛ حسنی، محمد و نمازپور، منصوره. (۱۳۹۶). رابطه بین توسعه حرفه‌ای کارکنان با خودکارآمدی آنان و نوع قدرت مدیران در دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه. دوره ۸، شماره ۳، صص: ۱-۱۲.
- طاهری، مرتضی؛ عارفی، محبوبه؛ پرداختچی، محمدحسن و قهرمانی، محمد. (۱۳۹۲). کاوش فرایند توسعه حرفه‌ای معلمان در مراکز تربیت معلم: نظریه داده بنیاد. نشریه نوآوری‌های آموزشی، دوره ۱۲، شماره ۴۵، صص: ۱۷۶-۱۴۹.
- میرکمالی سیدمحمد؛ پورکریمی، جواد و حجری، اکرم. (۱۳۹۴). بررسی رابطه توسعه حرفه‌ای با نوآوری آموزشی اعضای هیات علمی دانشکده‌های روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه‌های دولتی شهر تهران. نشریه ابتکار و خلاقیت در علوم انسانی اطلاعات، دوره ۵، شماره ۱، صص: ۱-۲۱.
- نصیری، بهاره؛ بخشی، بهاره و هاشمی، سیدمحمد. (۱۳۹۲). اهمیت آموزش سواد رسانه‌ای در قرن بیست‌ویکم. مطالعات رسانه‌ای، سال ۱۷، شماره ۱۸، صص: ۱۴۹-۱۵۸.
- نیازی، لیلا؛ زارعی زوارکی، اسماعیل و علی‌آبادی، خدیجه. (۱۳۹۵). تأثیر آموزش سواد رسانه‌ای مبتنی بر فناوری بر میزان آگاهی دانش‌آموزان دوره دوم مقطع ابتدایی شهر تهران. فصلنامه مطالعات رسانه‌های نوین، سال ۲، شماره ۷، صص: ۱۱۹-۱۵۶.
- هرگنهان، بی.آر و السون، متیو اچ. (۱۳۹۴). مقدمه‌ای بر نظریه‌های یادگیری. (ویرایش هشتم)، ترجمه علی‌اکبر سیف، تهران: نشر دوران.
- Brown, C. & Militello, M. (۲۰۱۶). Principal's perceptions of effective professional development in schools. *Journal of Educational Administration*, ۶(۴). ۵۶-۶۷.
- Boudreaux, M.K. (۲۰۱۵). An Examination of Principals' Perceptions of Professional Development in an Urban School District. *Journal of Education & Social Policy*. ۲(۴). ۲۷-۳۶.

□ ۵۳ رابطه بین سواد چندرسانه‌ای با توسعه حرفه‌ای معلمان و مدیران ناحیه یک آموزش و پرورش شهر ساری

- Buczynski, S. & Hansen, C. B. (۲۰۱۰). Impact of professional development on teacher practice: Uncovering connections. *Teaching and Teacher Education*, ۲۶(۳), ۵۹۹-۶۰۷.
- Carmeli, A. (۲۰۱۸). Chapter ۳ Positive work relationships, vitality, and job performance. *Research on Emotion in Organizations* ۵: ۴۵-۷۱
- Celot, P. (۲۰۰۹). *Study Assessment Criteria for Media Literacy Levels*. Brussels: European Commission.
- Commission, E. (۲۰۰۹). *Media Literacy Study The Framework. Annex B for Study Assessment Criteria for Media Literacy Levels*, Brussels.
- Diergarten, A. K., Möckel, T., Nieding, G. & Ohler, P. (۲۰۱۷). The impact of media literacy on children's learning from films and hypermedia. *Journal of Applied Developmental Psychology*, ۴۸, ۳۳-۴۱.

۵۴ □ فصلنامه علمی - پژوهشی تحقیقات مدیریت آموزشی - سال سیزدهم، شماره اول، پاییز ۱۴۰۰

